

Sweet music

– om calypso i Grenada

Af Sven Fenger

En af Grenadas calypsosangere, The Mighty Scaramouche, oplevede den amerikanske invasion på nærmeste hold. Nedenstående calypso er hans kommentar til begivenhederne.

*Bam bam bam, bam bam bam, bam,
bam bam bam, bam bam bam, bam
bam bam bam, bam bam bam, bam bam
bam, bam bam bam, bam.*

*Four o'clock in the morning
Scara was asleeping.
I heard music playing
and I started dancing.
When I looked above me,
well, I take a rare see,
helicopters passing,
destroyers were blessing.*

Bam bam bam,

*Music, Uncle Sam I love to hear it,
music, Uncle Red I love to hear it.*

Bam bam bam,

*Hit him – get him – move
Get him up boys
against the wall
cover your face man
we are free – free sir
God bless America
where were you before man.*

*in Africa – music
in Russia – music
in Trinidad – music
in Jamaica – music
in Grenada – music*

*A new creation, that's what I call it,
music – Sire
music – all over
music – all over.*

Tekst og musik: The Mighty Scaramouche.

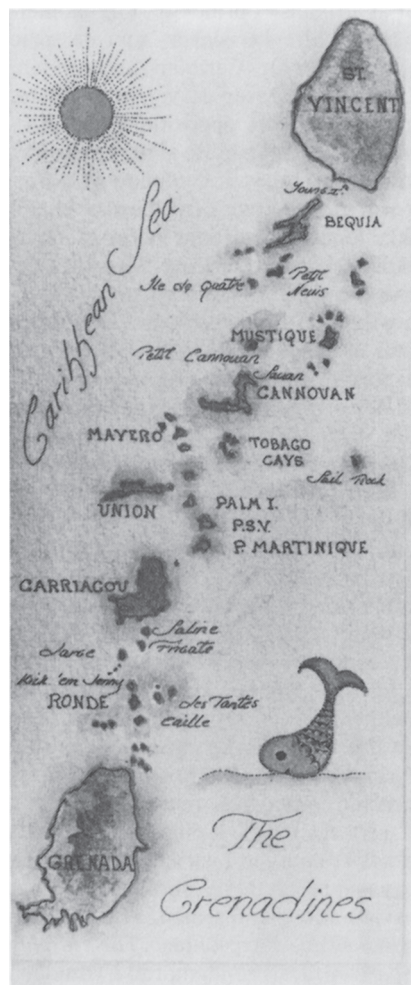
God bless America

Grenadas socialistiske revolution varede i alt 4 år. I 1979 tog The New Jewel Movement (Joint Endeavour, Welfare, Education, Liberation) magten fra den brutale og lettere sindssyge premierminister Eric Garey og dannede Folkets Revolutionære Regering under ledelse af Maurice Bishop. Landet oplevede herefter en periode med højst tiltrængte økonomiske og sociale reformer. Vanskelighederne var dog mange og nærmest uoverstigelige. Produktionsapparatet var primitivt og nedslidt og samhandelen med omverdenen mindst talt begrænset. Endvidere var regeringen svækket af interne uoverens-

stemmelser og splittelser. Altsammen noget der gjorde situationen uholdbar og nærmest inviterede til en amerikansk invasion. Den kom i 1983 og blev gennemført med vanlig militær præcision og effektivitet. Exit revolutionen, og Grenada var i verdenspressens søgelys nogle uger dette år. Den internationale interesse kølnedes dog hurtigt. Et lille underudviklet caribisk øsamfund, en flueplet på verdenskortet, kan ikke i længere tid tiltrække sig verdens opmærksomhed. Især ikke fordi tilstandene på Grenada året efter blev »normaliseret«. Der blev afholdt et valg, og valgets vinder blev ikke uventet Det Nye Nationale Parti, et overvejende konservativt USA-orienteret parti.

Stoltheden stærkere end desillusionen

De blodige begivenheder umiddelbart før og under invasionen i landet er idag afløst af en i hvert fald på overfladen fredelig hverdag. Grenada er en fattig østat, et u-land efter vestlig målestok, hvis økonomi er afhængig af for det første: Enkelte udvalgte landbrugsafgrøder, der er beregnet på eksport (kakao, bananer, muskatnødder og krydderier), for det andet: Turisme, og for det tredje: Bistand fra USA og i

mindre grad den øvrige vestlige verden i form af direkte statslige tilskud og privat finansierede investeringer.

Mødet med landet og dets befolkning virker på en gang nedslående og opløftende: Fattigdommen er som beskrevet andetsteds enorm. Og en intensivering af turistindustrien såvel på kortere som

på længere sigt synes at være den eneste farbare vej ud af landets økonomiske problemer. Det vil så igen medføre andre sociale og miljømæssige problemer. Og endelig behøver man ikke at være psykoanalytiker for at fornemme, at revolutionens sørgelige endeligt, de interne splittelser i den revolutionære regering, der førte til drabet på Bishop og ledende regeringsmedlemmer, samt den amerikanske invasion og efterfølgende »normaliseringsproces«, der bl.a. standsede nogle af de sociale reformforsøg, der blev iværksat efter revolutionen, har efterladt en noget resigneret, desillusioneret holdning hos befolkningen. – Men samtidig kan man paradoksalt nok spore en nationalfølelse og en stolthed hos befolkningen, som i hvert fald hvis man kommer direkte fra Trinidad, som jeg gjorde det, virker overbevisende og tankevækkende. Sammenligner man Chalkdust's vinder-calypto fra karnevallet i Trinidad dette år *Chauffeur wanted* (se s. XXX) med Ajamu's *I love my Grenada*, som han vandt monark-titlen med ved karnevallet i Grenada i august 88, fremstår forskellen klart (- her citeres 1. vers og omkvædet):

Vers

*Grenada is such a beautiful country
Where come forth some black makers
of history
And I'm sure that many people would
agree
If I say she is bless by the almighty
The standard of skill and talents we have
down here in this Land
It is too much for me to mention
The level of education keep rising to high-
her heights*

*And if I'm wrong don't say that I am
right
I want to tell everybody – I'm so proud
of my country
Don't care everywhere I may be
I say Grenada belongs to me
No country in this world could do the
things
What my country would do for me.*

Omkvæd

*I love my Grenada – my home land
forever
Sing the chorus louder – Tell them 'bout
Grenada
The land of my grandfather – She will
always prosper
Ho my Grenada lands of roots and
culture
Grenada is such a paradise
but a lot of folks don't realise
If we learnt to pull we hand
And do the little that we can
We could make Grenada a better land.*

Hvor Chalkdust's sang udstiller et samfund i dyb krise, indeholder Ajamu's sang til gengæld en national stolthed, en optimisme og en tro på fremtiden, der nok kan virke naiv på en tilrejsende vesteuropæer, men som ikke desto mindre afspejler en holdning, der er almindelig hos befolkningen i Grenada. Ikke bare dukker den op igen og igen i farvestrålende turistbrochurer om landet og dets befolkning, men man møder den live overalt, på gaden, på markedet, i maxitaxi'en, på stranden – *Sweet, sweet Grenada*.

Fra subkultur til national kultur

Musikhistorien i Grenada afviger ikke meget fra de omkringliggende øers. Langt den største del af befolkningen

A night for calypso

...When the best was seen as

Ajamu retains title

by Hamlet Mark

Edson Mitchellé, more widely known as Ajamu retained his position as head of Grenada's calypso kingdom, in one of most efficient performances seen at Dimanche Gras show, last Sunday night.

He was a clear and popular winner after he came out firing on all cylinders in a competition that had promised to be tough.

Singing last in the nine calypso card he did 'My Grenada' and 'Heat', and declared to AGORO even before the results were announced that this will be a "landslide victory".

Prior to the show the calypso monarch final was said to be straight fight between Ajamu and Wizard. But in some ways it turned out to be a mismatch as Wizard trailed Ajamu by 118 points. Wizard could have only minstered 797 points to Ajamu's 915.

This victory was much easier than the one last year, "Ajamu said. "After the experiences of performing with such guys as Sparrow on the big stage, I went there feeling I had everything in control," he told AGORO.

But I was really surprised at how well the crowd reacted to me at the

show, because I though I had lost a lot of fans after I was hearing a lot of talk about Wizard," Ajamu said.

Wizard eventually did 'Pan Man' and 'Soca Feeling' in a year many said was his best chance of winning this elusive tittle. For all his success in Trinidad and North America, and with eight major recordings behind him, Wizard is yet to win a major on-stage competitive title.

Wizard decided to do 'Soca Feeling' instead of the lyrically stronger 'Federation Song' because it was felt

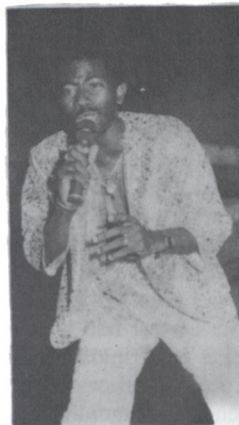
that the crowd was more familiar with the former, which is featured on the new record.

Placing third, the same position he held last year, Singing Emcee whose two songs of 'Stoneage Awards' and 'Bahebahuba' went down particularly well with the packed carnival city gathering at Queen's Park.

Eggies place fourth, Preying Mantis fifth, Squeazy sixth and followed by Bubbler, Inspector and Jenny Adams, the lone woman in the final.

Ajamu

The monarch reigns for a second year

Wizard

FRAZER'S PHOTO STUDIO

Make one stop for

*Affidavits *Processing *Passport forms

*Papers for U.S.A. visa

We do Passport photos

Instant- one hour or one day service

(In colour and black and white)

* Potraits * Weddings * Assignments

Name it we do it

Upstairs L.A. Purcell's building, Granby's St., St. George's
Phone: 440-

er af afrikansk oprindelse. Grenadinerne forfædre var slaver, som de sorte var det over alt i Caribien i kolonitiden. Og calypsoen var et vigtigt medium, gennem hvilket oppositionelle strømninger, latterliggørelse af slaveejere etc. kunne formidles nogenlunde uhindret. Fordi slaveejerne ofte ganske enkelt ikke forstod calypsoens indforståede og afrikansk prægede sprog. Men hvor calypsoen på Trinidad blomstrede op og udvikledes som kunstform i den sidste fase af kolonialismen, dvs. slutningen af forrige århundrede og første halvdel af dette århundrede, gled calypsoen på det nærmeste ud i ubemærketheden i Grenada i samme tidsrum. Dels har offentlige fordomme, mere eller mindre styret af en lille, hvid overklasse, spillet ind. Det var simpelthen udtryk for dårlig smag og laverestående primitivt kulturelt stade at beskæftige sig seriøst med calypso, endsige at gå med en lille calypsonian i maven. Dels har kirken, der altid har stået stærkt i Grenada, simpelthen udskreget calypsoen til at være en dæmonisk, farlig og sanselig musikform, som alle gode kristne for enhver pris burde undgå kontakt med.

Det var først i 1960'erne, calypsoen gradvist kom ind i varmen igen, og når det skete på dette tidspunkt, hænger det utvivlsomt sammen med, at den nu legendariske calypsonian *The Mighty Sparrow* fik sit gennembrud i Trinidad i samme tidsrum og vandt monarktitlen der med sange som *Jean and Dinah* i 1958, *Ten to one is murder* i '60, *Federation* i '62 og *Dan is the man* i '63. The Mighty Sparrow eller Francisco Slinger er nemlig født og opvokset i Grenada, og når han forlod øen, var det lige præcist for at udvikle sit talent der, hvor mulighederne var størst, og hvor calyp-

soen blomstrer: Port of Spain i Trinidad, calypsoens højborg i Caribien. Dette gik ikke upåagtet hen i Grenada og var givet en af grundene til, at det første *calypsotent* (dvs. et teater eller spillested, hvor der synges og spilles calypso hver aften i måneden op til det årlige karneval) så dagens lys i St. George's, Grenadas hovedstad, i begyndelsen af 60'erne.

Herefter har calypsoen så gradvist vundet mere og mere fodfæste i Grenada. Hele tiden med et sideblik til og styret af udviklingen i Trinidad, således at Grenadas karneval idag er præget af samme calypso- og steelpanfeber, som det er tilfældet hos storebroder Trinidad. Læs blot den aftrykte avisside fra The Agoro's *Carnival Special* (Anansi Publications, St. George's, 1988) om tvekampen mellem *Ajamu*, den regerende mester, og *Wizard*, den evige toer. Superlativerne kunne være brugt i referatet af en boksekamp, men ikke desto mindre afspejler artiklen meget godt den oppiskede ringside-stemning, der hersker omkring monarkkonkurrencen søndag aften før karnevallet, der for alvor brager løs mandag morgen kl. 3.30.

To calypsonians

Calypso er ikke bare calypso, hverken i Grenada, Trinidad/Tobago eller nogen anden caribisk nation. Tager man et overblik over dette års calypso-udbud i Trinidad/Tobago eller Grenada, finder man langsomme gammeldags satiriske calypsoer side om side med hurtige, politisk kommenterende calypsoer og de absolut hurtige moderne karnevals/festcalypsoer. Calypsosangerne kan ligeledes rubriceres som hørende til den gamle type, den politisk engagerede

type eller den nyere *rom, kvinder og dans*- type, alle undtagelser og generaliseringer ufortalt.

Det lykkedes mig under mit ophold i Grenada i år at få kontakt med og interviewe to calypsonians: William Elcock – *The Mighty Scaramouche*, og Edwin Thompson – *Eggies*. De vil i det følgende præsentere sig selv, og jeg vil lade det være op til læseren selv at afgøre, hvilken type calypsonian, de hver især repræsenterer.

The Mighty Scaramouche, også kaldet: The Singing Taxidriver

»Jeg startede med at synge i Trinidad. Det var engang i 50'erne. Jeg var stukket af hjemmefra for at blive musiker og endte så i en baggård, en panyard, i Port of Spain. Herfra besluttede jeg at jeg ville prøve calypsoen. Jeg var 29 år og stadig ikke tør bag ørerne endnu. Men alle kunne lide mig. Jeg startede med at synge med Sparrow i »The young Brigaders Tent«. Sooth walking-stick. Tall hat. Ordentligt påklædt.

Min største calypso i Trinidad på det tidspunkt var *Fight them, Doctor, fight them*. Det var en hyldest til den nu afdøde premierminister Dr. Eric Williams:

*Fight them, Doctor, fight them
fight them as a man, Scara say,
fight them, Doctor, fight them,
election is very hard*

*Fight them, Doctor, fight them,
don't care who say you're bad,
fight them, Doctor, fight them,
for election is very hard.*

Jeg lancerede den under et karneval, der i tiden op til var præget af valg-

kamp, og den blev spillet meget. Jeg sang den hver aften i teltet, og jeg blev kaldt ind igen 3-4 gange.

Jeg blev i Trinidad indtil Black Power Movement kom frem og blev en magtfaktor i Port of Spain. Det var hårde, rå tider.

Det vil jeg ikke gå i detaljer med. Det er historie. Men det fik mig til at forlade landet og tage tilbage til Grenada igen. Her blev jeg calypsokonge i 1970. Jeg kom i '70 og jeg vandt i '70. I '71 blev jeg nr. 2. Og fra da af har jeg levet og sunget calypso i Grenada.«

The Mighty Sparrow som ung, 1956 (i midten)

The art of calypso

Hvad gør en sanger til en god calypso-sanger?

»Du skal kunne improvisere indenfor den specielle kunstform, der er calypsoens. Det er calypso, når jeg ser på dig og så improviserer på denne her måde (synger):

*The gentleman there with the cigarette in
his hand,
shortpans are blue,
that's sure your love for your wife is
true.*

Det er et håndværk. Og du må kunne bearbejde tingene i hovedet. Så hurtigt du ser dem, må du kunne synge om dem. Og det skal være morsomt. I gamle dage, da jeg sang calypso i Trinidad, kom folk i teltet for at more sig, og dage efter grinede de.«

Hører det morsomme og det alvorlige sammen i calypso?

»Du kan f.eks. gøre grin med en politiker. Hvis hans navn er John, så siger

du ikke John i sangen, men kalder ham noget, så folk kan forstå, at det er John, du synger om: »J aint good enough«, og folk forstår budskabet. Tag Chalkdust's *Chauffeur wanted*. Chalkdust er »a world messenger«. Hvis du skal forstå, hvad det er, Chalkdust synger om, må du have nøglen til de centrale ord i sangen. Det handler om at fange budskabet. For som calypsonian er du folkets budbringer. Hvis du ser noget i samfundet, som du synes er forkert, skal du synge om det og give det videre til folket. Vi har en masse folk her, som ikke kan læse og skrive. Men de kommer til calypso-teltene, og de hører, hvad du synger. Og de siger: »Oh, hør hvad han siger i sin sang«. Syng hvad du ser, men på en poetisk måde. Og få folk til at tænke nærmere over det, når de kommer hjem:

*When you're rich, you're doing well
When you're poor, you're catching hell.*

*I don't care what nobody say.
Who have cash, they have their say.*

*Scara don't care what nobody say,
who have cash, they have their say.
Some people say cash no aint every-
thing,*

*but I say, who has cash, is king.
If you disagree with me
prove this one contrary.*

*When you're rich, you're doing well
And when you're poor, you're catching
hell.*

*Look around you're bound to see
poor people live in misery.*

*De dim de bom da dee
bee dede dim de bom da dee*

*My sister Millie Sent
got into an accident
rushing out from the carranage
to The Colonial Hospital.
When we reached, the doctor said,
Scaramouche I don't less, if she dead.
When you get some currency,
you could bring she back to me.
So you see:*

When you're rich

»Whenever you come to my taxi, now I hold 10 passengers, to be confitable, – from the time you come in, I introduce myself. I give you my brochure and my cards. I sing, what you're going to see, like Gran Etang, the waterfall, the spice plantation. I sing that. Then we go along, and I sing and speak for you on what we are passing. And at the final part of the tour I sings for you, and I wish then: Farewell ladies, farewell gentlemen. We hope to see you again. – This is the final part of my thing. The Singing Taxidriver.«

Jeg græder, hver gang jeg synger den calypso, fordi det er, hvad jeg så. Folk elskede den, men den er aldrig blevet spillet i radioen. Den var åbenbart for kontroversiel.«

Hvordan oplever du den enorme forskel, der er på rige og fattige her i landet?

»I forhold til andre steder i verden, Trinidad f.eks., hvor du ser folk sove på fortovet, er der ikke så slemt her. Alle har et lille stykke jord her i Grenada, og et hus, stort eller lille. Hvis nogle i Grenada siger til dig, at de sulter, er sandheden, at de er dovne. Og du kan til enhver tid låne en *sweet potatoe* hos naboen, hvis du ikke har nogle selv. Er han ikke hjemme, så tag det du har brug for. Men ikke mere. For så har du problemer.«

Hvordan vurderer du den nye generation af calypsonians?

»De unge kan ikke lave den slags calypso, som vi gamle har lært. Idag er calypsoens beat først og fremmest indrettet på, at det skal være dansemusik. Budskabet er der ikke. Glæden er der ikke. Det er festmusik, men ikke calypso. Hvis man krævede af en calypso idag, at den skulle indeholde et budskab, så var der mange calypsonians, der måtte se sig om efter andet arbejde.«

Eggies – My independence song

Eggies vandt førsteprisen ved en calypsokonkurrence, der blev afholdt på Grenadas uafhængighedsdag 7. februar dette år, med denne sang (uddrag):

1.

Since ah small ah hear about wars og independence where different people struggled to control their destiny, Some fought from slavery right up to colonialism to achieve their own independent nation.

They wanted to build their land as a people conscious of lordship experienced in struggle. They were fighting the colonial beast. And not for one moment, did they cease.

Omkvæd:

They were fighting for freedom and the right to self-determination. They were fighting to be a nation free from foreign domination. They were fighting the colonial power, because they could'nt take no more – no more.

Sidste omkvæd:

We still fighting for freedom and the right to self-determination. We still fighting to be a nation free from foreign domination. We still fighting the neo-colonial power, cause we can't take no more – no more.

»Jeg har fra min tidligste barndom hørt om uafhængighed, og jeg ved, at uafhængighed er noget, folk kæmper for. Hvis du opnår noget, du har kæmpet for, er du stolt af resultatet, tilfreds med dig selv. Men hvis du bare får det gratis, er du knap så optaget af det. Vores uafhængighed kom ud på en sådan måde, at folk ikke for alvor øn-

skede den. I hvert fald ikke sådan, som den blev effektueret. Så det, jeg siger i sangen, er, at vi stadig kæmper, stadig kæmper for frihed. Vi kæmper stadig for at skabe en nation. Vi kæmper stadig for at befri os selv fra neo-kolonialismen. Vi er ikke rigtigt uafhængige. Vigtige beslutninger tages uden vores indflydelse. Vores økonomi er afhængig af fremmede banker. Vores kultur domineres af fremmede kulturer. Derfor lyder omkvædet, som det gør. – Hvis uafhængigheden var virkelig, ville beslutningsprocesserne foregå i lokale råd, på en sådan måde, at folk kunne få medbestemmelse og træffe egne beslutninger. Men folkets røst bliver ikke hørt. Når regeringen, eller kabinettet, der består af lidt over 20 mennesker, mødes med en eller anden supermagt, er det regeringens røst, der høres, ikke folkets. Grenada er ikke et frit land. Vi har ikke politisk frihed til at tage selvstændige beslutninger. Vi har ikke økonomisk frihed til at handle med hvilken som helst nation, det måtte være i landets interesse at handle med.«

Taxachauffør og vidunderbarn

Eggies, Edwin Thompson, 33 år, er calypsonian i sin fritid og tjener iøvrigt til livets opretholdelse som maxitaxichauffør og -ejer. Han startede sin musikalske karriere i et lokalt steelband, hvor han som et andet musikalsk vidunderbarn i en alder af 8 år kom med på turneer i Europa, Sovjetunionen, Afrika og Caribien. Senere startede han sit eget orkester, Pilgrimage – et traditionelt guitar, bas, trommer, keyboard, vocals-orkester med et repertoire bestående af lige dele reggae-, jazz- og calypsonumre. Med dette orkester optrådte han på hoteller og dansesteder i

Grenada, samtidig med, at han, i revolutionsperioden, arbejdede for regeringen som en slags kulturel rådgiver. Efter '83 havde han forskelligt andet løst arbejde, indtil han gik ind i transportbranchen (som han selv kalder det) for et par år siden. I 1986 tog han springet ind på calypsoscenen, og deltog i dette års karneval med bl.a. nummeret »Breakdance«:

»Standarden var ikke særlig høj her i Grenada, og jeg følte, at jeg kunne tilføje musikken noget nyt, som calypsonian og som musiker. Mit første nummer, *Breakdance* handler om den politiske situation i Grenada: Som breakdancen, hvis koreografi er præget af skæve hop og overraskende, akave bevægelser, således er også den økonomiske og politiske udvikling i Grenada præget af det kaotiske og uforudsigelige: Op og ned, ud og ind, frem og tilbage.«

Calypso – tradition og fornyelse

»Min mission er først og fremmest at oplyse folk, og vænne folk til en anden slags calypso. Jeg synger ikke om kvinder, karneval og fest. Jeg synger om meningsfulde ting, noget du kan lære noget af – om kulturen, om rødderne, om udviklingen af steelpan, om politik internationalt og regionalt, om mit lands sociale udvikling, om det afrikanske folks kamp for frihed.«

Hvorfor synge calypso. Hvorfor ikke skrive artikler i stedet?

»Calypsoen er et medium med gennemslagskraft her i landet. Hvis jeg skriver en artikel, bliver den læst af et klart mindretal, nemlig de, der kan læse og som køber aviser og tidsskrifter. Hvis jeg synger en calypso, og den bliver

spillet over radioen, bliver den hørt af stort set alle. For alle har en radio, og radioen spiller overalt.

Jeg synger tingene, som jeg ser dem. Jeg er ikke vulgær. Jeg slår ikke under bæltestedet, for så bliver jeg også ramt der. Jeg informerer om, hvad der sker, på en måde som folk kan forstå. Men først og fremmest skal du fange folk med musikken. For folk lægger først mærke til musikken, og dernæst til, hvad du synger. Musikken skal være lige så seriøs, som lyrikken er det. Du skal få folk til at danse, og det får du kun, hvis musikkens beat og lyrikkens versfødder går op i en højere enhed. Og det er vigtigt, at du har en »catch-line«, dvs. en frase, som folk hurtigt lærer, synger med på, hvadenten den er kort eller lang. Ved karnevallet i '88 var der et vidunderligt eksempel på, hvor kort det kan være og samtidig føles fuldt tilstrækkeligt: Wizards bidrag til calypso-konkurrencen var en sang, der hed *Soca feeling*. Og den havde et omkvæd, der i slutningen lød sådan her:

*The music holding me
it controlling me, WOYE WOYE.
There is no festival
sweet like carnival, WOYE WOYE.*

Dette WOYE, altså bare et lydefterlignende ord, fungerede helt fantastisk og lød igen og igen i gaderne under J'Ouvert-festen. Han vandt simpelthen road march-konkurrencen på det kor.«

Ifølge din kollega »The Mighty Scaramouche« er calypsoen blevet udvidet indenfor de seneste år?

»Det kommer an på, hvad du vægter. Jeg startede på et tidspunkt, hvor calypsoen var ved at blive stor. Scaramou-

Edwin Thompson alias Eggies

che derimod »he was around in the days, where the calypso – you just beat a bottle with a spoon and you sing, and when calypso was a thing in a rum-shop«. Calypsoen er nået meget længere idag. Calypsoen er et seriøst medium. Det er forretning. Man må tilfredsstille publikum. Og publikum vil ha god musik, god dansemusik. Nogle lægger så vægt på lyrikken, andre på festen, dansen, men calypsoen har udviklet sig væk fra det, den var engang. Jeg spekterer de gamle calypsonians, men jeg mener, det er et klart fremskridt, at calypsoen er blevet mere progressiv musikalsk og tekstligt.«

David Rudder, en af de største calypso-sangere i Trinidad, mener, at calypsoen kan opnå en lige så stor international udbredelse, som reggae'en havde, da Bob Marley var på sit højeste. Tror du, det er muligt?

»Bestemt. Calypsosangere fra Trinidad turnerer i disse år i Europa, og folk udenfor Caribien er generelt ret interesseret i calypso. Fordi den moderne calypso, når den er bedst, formår at kombinere god dansemusik med meningsfuld lyrik og ikke mindst et godt show. – Måske bliver calypsoen endda større, end reggae var det. Hvis den bliver markedsført og solgt ordentligt.

Calypsoens rolle i Caribien er for det første at oplyse folk, og for det andet at bringe folk sammen. Trinidad-calypso bliver spillet i Grenada, i Antigua, i Barbados, overalt i Caribien, ligesom calypso bliver spillet overalt. Den er et medium, hvorigennem vi kan nærme os hinanden, forstå hinandens problemer, og den er vigtig som sådan. For generelt præges Caribien af dels styring udefra, dels petit-politiske stridigheder internt. – Vi er beslægtede nationer, kulturelt, socialt og historisk. Jeg tror ikke, at området kan rummes indenfor ét politisk system. Men beslægtede systemer, der vel at mærke alle hviler på et solidt, uafhængigt, demokratisk grundlag, vil kunne fungere i et seriøst caribisk fællesskab. Men forudsætningen er, at vi forstår hinanden, taler samme sprog. Og her tror jeg, calypsoen har en væsentlig rolle.«

Hvad er din helt personlige ambition som calypsonian?

»Mit mål er at blive professionel, på internationalt plan. Det er ikke nok at vinde monarktitlen i Grenada. Jeg skal videre. Efter karnevallet i august skal jeg til New York, London og Paris. Lige nu bygger jeg et repertoire op, ikke kun calypso, men også reggae. – I've just started, and only the sky is my limit.«

Rumba

– trommerne, sangen, dansen og festen

Ved Sven Fenger

En rumba er en fest, man laver for sig selv. Det er sang, dans og trommer. Det er rumba.

Dette er én cubaners karakteristik af en rumba. En anden ville sige det på denne måde:

Historien har ikke blot givet os et ægte kunstnerisk udtryk, men også et vigtigt karaktertræk. Rumba er ikke kun en musikalsk arv, men også en måde at være cubaner på. Ikke kun noget, nogle cubanere gør, for rumba er os. Os alle sammen.

Olavo Alén: En cubansk forsker

Det er svært, for ikke at sige umuligt, at give en kort og dækkende beskrivelse af, hvad rumba egentlig er for noget. Det handler naturligvis om musik og dans, men det er meget mere. Ikke desto mindre vover vi forsøget – med hjælp fra en »indfødt«. Nedenstående beskrivelse af rumbaen er en bearbejdet oversættelse af en større artikel *Generos de la Musica Cubana* af den cubanske musikforsker og -historiker Olavo Alén Rodríguez.

Olavo Alén Rodríguez er idag den førende indenfor feltet i Cuba. Han har som adskillige andre cubanske videnskabsmænd indenfor humanistiske fagområder fået sin videnskabelige uddannelse ved Humboldt Universitt, Berlin DDR. Han erhvervede sig i 1979 dok-

tograden med afhandlingen *La Musica de las Sociades de Tumba Francesa en Cuba*. Afhandlingens genstandsområde er *Tumba Franchesa*, en musikform og en dans, der kom til Cuba med franske flygtninge fra slaveoprøret i Haiti i 1791, og som den dag idag praktiseres i Orienteprovinsen i det sydlige Cuba. Det er afhandlingens formål at opstille og anvende et analyseapparat, der på en ny og særdeles grundig måde klarlægger rytmiske forhold og lag i musikken ved at nranalyserer fænomener som tidsintervaller, rytmisk intensitet, regularitet i rytmikken, ørets tolerance etc. Olavo Alén Rodríguez vandt en af Cubas fornemste kulturelle priser – *Premio de Musicologica, Casa de las Americas* – med afhandlingen, og har siden virket dels som professor ved ISA (*Instituto de Superior Artes*), der er en mellemting mellem et musikvidenskabeligt institut og et nationalt konservatorium, og dels som leder af *Centro de Investigaciones y Desarrollo de la Musica*, der er et nationalt center for musikforskning og musikudvikling i Cuba. Udover nævnte afhandling har han skrevet adskillige artikler til cubanske og internationale tidsskrifter og antologier.